

Derszi Tamás

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Budapest új area

Neve még nincs, de nagyobb mint az Újlipótváros "1959"

Osztályozás
725.0931

Tárgy
Hely

Neve még nincs, de nagyobb mint az Újlipótváros "1959"

Modern mesevilág a Kerepesi út mellett

1959. Sept. 6.

Bob. Hírlap (Hely)

(Idő)

Forrás:

Neve még nincs, de nagyobb mint az Újlipótváros "1959"

Modern mesevilág a Kerepesi út mellett

1959. Sept. 6.

Bob. Hírlap (Hely)

(Idő)

Forrás:

Aki tíz évvel ezelőtt utazott utoljára a HÉV gödöllői vonalán és megszokta, hogy a *Hungária út* házaival búcsúzik a város, ma — ha erre jár — jócskán meglepődik. Egy rövid útszakason még zöld villanásokkal kíséri a táj a vonatot, de körül se néztünk jóformán és feltűnnek a Kerepesi út új háza. Mögöttük, az árkádos bejáratok ívkeretében új városrész utcái jelentik be magukat és igényüket önálló szerepre a főváros sokféle tájat, színt hangulatot ötvöző életében.

Vall a térkép

A legújabb kiadású térképen — ha nagyon keressük — már elének bukkan az épülő utcák és tömbök rajza, de sokan nem ismerik még az újszülöttet, amelynek neve sincs. Ugy mondják: lakótelep, de ez inkább szakkifejezés, a város jó néhány pontján egymás mellé épülő házak csoportjait jelöli az építőipar terveiben. Sok lakótelep készül városszerte, de ilyen — nincs több. Ennek a villanegyednek — pedig kész sincs még — *eredeti atmoszférája, egyénisége van*. Ezért vagyok biztos benne, hogy valaki egy szerencsés pillanatban nemsokára névvel is megajándékozza. Egyelőre a közrefogó utak jelölik a térképen és a köztudatban. De vajon hányan tudják, hogy ez a *Kerepesi út, Nagy Lajos király út, Fogarasi*

út és Róna utca határolta negyed nagyobb, mint az Újlipótváros. Maguk az építők is meglepődtek a vallatóra fogott térkép előtt, azonban: tévedés kizárva, meg kell barátkoznunk a még szokatlan gondolatokkal. 1953 és 1961 között, *nyolc esztendő alatt nagyobb és egészségesebb városrészt épült és épül meg itt, Kóbánya és Zugló között, mint a Duna és a Váci út közé eső, egykor előkelő, „exkluzív” negyed — Horthy-Magyarország legnagyobb városfejlesztő teljesítménye.*

Aki szereti a szépet és az újat, ne sajnáljon egy szabad délelőttöt vagy délutánt, induljon sétára a jórészt még névtelen, csak számmal jelölt utcákon. *Modern mesevilággal találkozunk.* A Nagykörút szélességű utcákban háromemeletes villaházak sorakoznak, elszórtan, gyp- és virágágyak koszorújában. Lapos tetejük a mediterrán tájak — *Dél-Olaszország és Provence* — épületeire emlékeztet, pasztellszín valóságuk pedig a prágai aranycsinálók utcájában, apró barokkházacskaikon és a német gótika városaiban egymáshoz szokott színeket ismétli. Csak-hogy itt az égszínkék, egérszürke, pasztellsárga, rózsaszín és borsózöld falak mögött modern, nagyablakos lakások várják a beköltözőket. A Kerepesi úti és Martos Flóra utcai házak egy része még hatnyolc év előtti stílusterkvések jegyeit viseli. Ornamentikájukban elég mértéktartók ugyan ezek az épületek, de az újabban, 1957 óta készülő házak típusainak korszerű szerkezete, színnel és ritmussal díszítő egyszerűsége, modern terhatása jobban megfelel a mai ember igényeinek.

Kukoricatábla az eszpresszó mellett

A tervező és építő akarat nemcsak lakásokról gondoskodott, a fiók város *önellátásra* rendezkedik be. Élelmiszert és majdnem minden iparcikket a teleppel együtt épülő boltokban vásárolhatnak a lakók, de van postahivatal, orvosi rendelő, OTP-fiók és lottóiroda is. A szennyes ruhát várja a Patyolat és a jól működő tömbmosoda, tüzelőről pedig gondoskodik a helyi TŰZÉP-lerakat. Jó a közellátás. Ennek az új épületek szomszédságában szerénykedő földszintes, kertes házak lakói is hasznát látják. Nem kell a kóbányai, vagy a zuglói piacra villamosozniok. Sokat javult a közlekedés is. Helyi érdekű vasút, négy autóbusszjárat köt össze a Belvárossal. *Baranyai Józsefné* és lánya a világitást dicséri: „Az építkezésig elhagyott, kietlen vidék volt ez. *Sehol egy lámpa. Ha színházban, vagy vendégségben voltunk és későn jöttünk haza, zseblámpáink fénye bolgárkertészek viskói között mutatta az utat: keskeny, poros ösvényt. Most aszfaltjárda, tejjefehér üvegburra alól lágy, fényüket ontó lámpasorok kísérik hazáig.*”

A veteményeskertek kihúzódtak a Rákospatak mellé, de a Nagy Lajos király útja másik oldalán ma is kukoricatáblákat hintáztat a szél. Itt van az *Aranykacsa-étterem* és a *Mimóza*, az egyetlen fővárosi eszpresszó, ahonnan a kí-

váncsi vendég a duplájára jutó kávéadag mellett az évi kukoricatermelést is ellenőrizheti. A *Mimóza* szolid hely. Vendégei — tájékoztat *Domán Istvánné* üzletvezető — feketét és sört isznak, a rövid ital itt nem népszerű. Részeg embert ritkán látnak. A szép környezet — úgy látszik — fegyelmez és rendre szoktat. A negyed lakói nemcsak a sok gondnal, nagy költséggel rendbentartott utak és parkok tisztaságára vigyáznak. *Egymást is becsülik.* Beszéli, hogy vasárnap délelőttönként, mikor sokan várnak a friss tejre, előreengedik azokat, akiknek sürgős a dolguk, vagy nagyon fárasztó a várakozás.

A stílusos építkezés fontos feltétele, hogy egy városrészek jellegzetes arcúlat, kedves eredetisége legyen. De a legszebb házak együttese is akkor válik csak meleg, emberi otthonná, ha mint a barátságok és szerelmek, a családok és összebörülések, a sértések és — mert ilyen is van — veszekedések színhelyét is őrzi az emlékezet. *A Kerepesi úti házak — mondja a telep egyik régi lakója, Sós Ilona bölcsészhallgató —, ezt a bensőséges patinát is megkapták. Minden fiatal tudja itt, hogy randevúzni az árkádok alatti hangulatvilágításban szokás és illendő. Az is hagyomány már, hogy a szerelmesek a Rákospatak felé indulnak sétálni.*

Ami nélkül nincs város

A távolság éles körvonalakkal rajzolja ki az égre a budai hegyek vonulatait. Az arányok innen, az *Örs vezér térről* érdekesek, szokatlanok: a gellérthegyi Szabadság-szobor finom miniatűr és tömzsi felkiáltójel a jánoshegyi kilátó. Nem szűnő kíváncsisággal nézegetik a gyerekek, akik sokat játszanak a jó levegőn és a tisztasági verseny kedvéért sem mondanak le a helyi *közvélemény formálásának olyan városszerte ismert eszközéről, mint a falra firkálás.* Nyíllal átvért szívek, hűségnyilatkozatok és stílusukban mértéktartó szidalmak adnak hírt, könnyen letörölhető krétával, az ifjúság érzelmi életéről. A házmesterrek szidják a gyerekeket, de talán ők is tudják: *enélkül nincs is város.*

A házak pedig épülnek, gyors ütemben, új utcák nyílnak, füvek és virágok rohamozzák a hepehupás homokot; nemsokára megjelennek az útépítők, hogy a városnegyed valamennyi útjára aszfaltot terítsenek. Készek már az új üzletek tervei. *Nagy Ferenc* építészvezetőtől tudjuk, hogy a Róna utcai házak földszintjén OTP-fiók, zenés cukrászda, kisvendéglő, fűszer-, csemege-, és illatszertbolt lesz. Itt kap otthon a villanegyed *Szabó Ervin* könyvtárfiókja is.

A Kerepesi úton és a negyed utcáiban mindenütt akác- és jegenyecsemeték nyújtóznak a napfényben. Gyámoltalanok, kicsik még, alig embermagaságúak, de egy kézzel átfogható törzsükben nagy várakozás feszül. Sudármagasak lesznek, dús lombjuk majd árnyékot terít. Megnőnek, együtt az idővel, mint a város.

Derszi Tamás